

УРОК 50. ЗОВНІШНІ ЕКОНОМІЧНІ ЗВ'ЯЗКИ УКРАЇНИ

Очікувані результати НПД: учні називають основних торговельних партнерів України; наводять приклади країн-інвесторів та великих ТНК в Україні, характеризують місце України на світових ринках товарів та послуг, капіталу.

Розвивальна та виховна мета: вдосконалювати навички працювати із візуальними та статистичними матеріалами, розвивати вміння тлумачити поняття, факти, погляди 1; виховувати інтерес до економічного життя країни, почуття гордості за певні економічні досягнення.

Тип уроку: комбінований.

Обладнання: підручники, атласи, політична карта світу, ресурси Інтернету.

Опорні та базові поняття: зовнішня торгівля, експорт, імпорт, інвестиції, ТНК.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК

Запитання

1. Що таке геополітика?
2. Які географічні чинники впливають на економічне та політичне життя суспільства?
3. Назвіть сучасні геополітичні центри сили.
4. Які ключові чинники визначають геополітичну роль країни в сучасному світі?
5. Охарактеризуйте місце України на сучасній геополітичній карті світу.
6. Назвіть основні напрямки зовнішньої політики України та обґрунтуйте їх перспективність для майбутнього розвитку нашої країни.

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Ви знаєте, що кожна країна бере участь у міжнародному поділі праці. Особливості її міжнародної спеціалізації визначають різноманітні чинники, зокрема природно-ресурсний, працересурсний, науково-технічний потенціал, географічне положення тощо. У результаті між країнами та регіонами встановлюються різнобічні зовнішньоекономічні відносини, які містять: зовнішню торгівлю товарами та послугами, вкладення інвестицій, обмін робочою силою, науково-технічне співробітництво, туризм тощо.

Сьогодні об'єктом вашого дослідження стануть просторові аспекти міжнародних економічних зв'язків України з регіонами та країнами світу.

Повідомлення теми, цілей і завдань уроку

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Робота з картами атласу, текстом підручника, ресурсами Інтернету

1. Географія зовнішньої торгівлі товарами

Перевірка домашнього завдання. Товарна структура експорту та імпорту України

Запитання. Які чинники, на вашу думку, зумовили специфіку українського товарного експорту та імпорту?

Основні складові українського експорту: продукція сільського господарства та харчової промисловості (41,2 %), чорні метали й вироби з них (23,2 %), продукція машинобудування (11,4 %), мінеральні добрива, хімікати. Головні партнери з експорту: країни Азії (Туреччина, Китай, Індія), країни ЄС (Італія, Польща, Німеччина, Іспанія).

Основні складові українського імпорту: машини й транспортні засоби (30,1 %), мінеральна сировина (24,5 %), зокрема паливні ресурси (природний газ, нафта, нафтопродукти), товари хімічної

та легкої промисловості, бавовна, папір, цитрусові, чай, кава тощо. Головні партнери з імпорту: країни ЄС (Німеччина, Польща, Угорщина, Італія), а також Китай, Білорусь, США, Росія.

2. Зовнішня торгівля послугами

Перевірка домашнього завдання. Структура експорту та імпорту послуг України

У структурі експорту послуг України переважають транспортні послуги (55,1 %, домінує трубопровідний транспорт), а також телекомунікаційні, комп'ютерні та інформаційні послуги (16,1 %). В імпорті послуг вагому частку становлять державні та урядові послуги (26,3 %, зокрема послуги правосуддя, військового представництва, міжнародних організацій, посольств та консульств), транспортні (20,3 %) та ділові послуги (13,2 %).

Головні партнери з експорту та імпорту послуг: країни ЄС (зокрема Німеччина, Польща, Велика Британія, Кіпр), а також США, Туреччина, Швейцарія.

3. Інші види зовнішньоекономічної діяльності України

Завдання. Пригадайте позитивні та негативні наслідки діяльності ТНК для національної економіки.

Основні країни-інвестори (80 % загального обсягу прямих інвестицій): Кіпр, Нідерланди, Німеччина, Австрія, Росія, Велика Британія, Віргінські острови, Франція, Швейцарія, Італія. Найбільші обсяги інвестицій спрямовані у фінансову й страхову діяльність, торгівлю та промисловість.

Запитання. Які ТНК представлені в Україні?

Діяльність іноземних ТНК: близько 30 ТНК; найбільше їх у харчовій, нафтогазовій і тютюновій промисловості (Макдональдс, Нестле, Брітіш Американ Тобакко, Брітіш Петролеум та ін.).

4. Україна в системі світових економічних відносин

Підписання економічної частини Угоди про асоціацію з ЄС сприяє поглибленню інтеграційних процесів, модернізації та реструктуризації національного господарства, посиленню позицій України у світовому господарстві.

Проблема: питома вага у структурі експорту України належить сировинним товарам (сільськогосподарська, металургійна продукція); частка високотехнологічної продукції (аерокосмічна, електричні машини та обладнання, наукові інструменти та ін.) — лише 6,5 %, а в складі імпорту — крім енергоносіїв, навпаки, переважає високотехнологічна продукція.

Шляхи розв'язання:

- 1) Україна має налагодити власне виробництво технологічної продукції як для забезпечення внутрішнього споживання, так і для продажу на світових ринках;**
- 2) створити умови для розширення експорту телекомунікаційних, комп'ютерних та інформаційних послуг, розвитку туризму;**
- 3) розширювати спектр та якість транспортних послуг.**

V. УЗАГАЛЬНЕННЯ І СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ

Запитання

- 1. Продаж яких товарів та послуг на світових ринках може забезпечити Україні економічне зростання?**
- 2. Чи може, на вашу думку, сільське господарство стати «локомотивом» розвитку української економіки?**

VI. ПІДСУМОК УРОКУ. РЕФЛЕКСІЯ